

la tribuna

La manca de mitjans de la Justícia andorrana

S'han de convertir els problemes en oportunitats i cal aprofitar les situacions delicades i desgastades per unir esforços

BIBIANA ROSSA TORRES

Ara que la nostra Constitució ha complert vint-i-un anys, és, més que mai, moment de fer balanç.

Al meu parer manca com a mínim desenvolupar el capítol dels drets fonamentals, treballar amb més ordre i equilibri el capítol dels drets i principis econòmics, i racionalitzar i optimitzar l'administració en tot el seu vessant administratiu i polític, amb rigor, amb transparència i amb el degut respecte a l'administrat.

A més, a la llista de les tasques pendents de l'Estat andorrà, cal anotar-ne una de particularment necessària i també urgent, tenint en compte que el poder judicial continua essent el parent pobre de la família.

De present, s'estan vivint situacions com la realització de només minses i del tot insuficients modificacions de la Llei qualificada de la Justícia, i d'una Llei –que havia de ser transitòria– de procediments judicials i que també complirà vint-i-un anys d'existència dins la provisionalitat el proper mes de desembre. Aquestes lleis continuen reposant, entre altres, en unes normes relatives a les citacions de les persones contingudes en un decret dels veguers de l'any 1918, als embargaments preventius de l'any 1921, a les cessacions de pagaments i les fallides del 1969, i a les execucions del 1986. Altra normativa d'aplicació prové de la manera de fer de les autoritats judicials que van creant, amb la millor intenció del món però amb manca d'homogeneïtat i de regularitat, com una mena de consuetud processal moderna i adaptada i adaptable. I el gruix més important del Dret andorrà relatiu a les persones, família, drets reals, obligacions i successions, encara reposa en el Dret romà, dels primers segles de la nostra era, i en el Dret català anterior al Decret de Nova Planta, del segle XVIII.

A l'excessiva duració de molts procediments civils, s'hi ha d'afegir que el fet d'obtenir una decisió ferma i executiva no és sempre sinònim que s'executi en temps degut i encara útil.

I pel que fa a les execucions administratives, l'administració de Justícia està col·lapsada. Si bé és

DIVERSOS FUNCIONARIS DEL MÓN JUDICIAL HAN D'UTILITZAR ORDINADORS DE PROPIETAT PERSONAL

cert que una de les raons és el gran nombre d'expedients, una altra n'és que algunes administracions públiques o parapúbliques o no tenen, o no segueixen, cap procediment racional ni sistemàtic, perquè és literalment esporàdic comprovar com són de feixugues, llargues i complexes, determinades tramitacions d'execucions administratives; quan podrien obeir i seguir-se fàcilment per procediments taxats, amb sistèmiques clares i garantistes però àgils, terminis prefixats, constatacions objectives, i automatismes d'execució preestablerts.

A més, queda pendent de complir aquell encàrrec que formula la Constitució al seu article 89.3 al Consell Superior de la Justícia de promoure les condicions perquè l'administració de Justícia disposi dels mitjans adients per al seu bon funcionament. La manca n'és tan notòria que va encara des de

la falta d'espais físics adients que obliguen l'administració de Justícia a treballar en condicions dolentes i mancades a voltes de les necessàries garanties de discreció en algunes declaracions, fins a la carència de mitjans que han dut a fer que diversos funcionaris del món judicial hagin d'utilitzar pel seu comès diari –si el volen dur a terme de manera correcta– pantalles d'ordinadors de propietat personal, passant pel fet que dins del món de l'administració judicial és molt sovint difícil d'entendre per part de qui s'hi relaciona, però sobretot de treballar per qui hi treballa, quines interconnexions de programes existeixen –i sobretot quines no–, i perquè els seus sistemes i eines informàtics estan tan desfasats, per més que darrerament hagin millorat una mica.

Tot això fa que sovint es donin situacions d'incertesa i de manca de previsibilitat; que la justícia pugui esdevenir una real injustícia pels administrats, i que allà on hi hauria d'haver la màxima seguretat jurídica, hi hagi força inseguretat.

La falta d'acció legislativa, consistent a recollir el Dret andorrà, i a determinar clarament les normes d'aplicació del dit Dret, provoca que les situacions s'hagin de

resoldre per part dels tribunals que, malgrat mancar de mitjans, van donant sortides al que se'ls planteja; en una perillosa situació en la qual el poder judicial va assumint allò que el poder legislatiu no assumeix, i allò que el poder executiu no prepara. Tot plegat, molt perillós per a l'Estat de Dret, per a la democràcia, i per a l'estabilitat i la prosperitat de la societat andorrana.

L'ESTAT ANDORRÀ NO POT ESPERAR MÉS PER DOTAR-SE DE SISTEMES D'EXECUCIONS ÀGILS, SEGURS I EFICAÇOS

Ben entrat el segle XXI, l'Estat andorrà no pot esperar més per dotar-se d'una codificació del seu Dret, d'unes lleis processals clares i d'uns sistemes d'execució de les decisions civils i administratives que siguin àgils, segurs i eficaços. I, sense voluntat de desmerèixer ningú, ni de fer prova d'excés d'orgull patriòtic, penso que ho ha de fer comptant amb el treball i la participació de professionals del país, sense perdre l'ocasió ni l'oportunitat de crear ambient parti-

cipatiu, alhora de debat, però també de cohesió, en un aspecte tan important per a les generacions de ciutadania andorrana com la Codificació del Dret Civil andorrà, en la qual és urgent començar a treballar al més aviat possible.

LA CIUTADANIA NECESSITA PODER CONFIAR EN LA SEVA JUSTÍCIA I LA JUSTÍCIA NECESSITA MITJANS

També és important, i igual d'urgent, avançar en els aspectes processals, tant de substanciació dels procediments judicials civils com administratius –passant per les citacions i els processos concursals–, com d'execució –útil i eficaç– de les decisions que recaiguin en els mateixos.

Sóc del parer que s'han de convertir els problemes en oportunitats, i que cal aprofitar les situacions delicades i desgastades per unir esforços recercant solucions. Crec que avui ningú nega l'absoluta i urgent necessitat d'actuar codificant el Dret andorrà, en una tasca que no serà ni fàcil ni ràpida, però que s'ha de començar imminentment. Ni tampoc es pot negar ja la vital importància, i no menys urgent, de recollir les normes processals de seguiment i d'execució dels procediments civils i administratius. L'ordre dels treballs no alterarà el resultat, sempre que es labori de valent i de manera immediata.

Sols és necessari posar-s'hi, i, aquest cop, no equivocar-se, ja sigui volent copiar veïns, volent anar cap on els altres ja tornen, o volent cercar –només– costosos erudits estrangers a qui formular algun encàrrec de resultat prefabricat i imposat però menystenedor de la realitat andorrana. Tant de bo la reacció política no es faci esperar més, perquè la ciutadania andorrana necessita poder confiar en la seva Justícia, i la Justícia andorrana necessita mitjans adients per al seu bon funcionament!